

մասամբ վերականգնել իր աչքերի առողջութիւնը եւ վերադարձաւ Շուշի, ուր 1902 թ. մարտ 27-ին վախճանուեցաւ եւ վեհափառ կաթողիկոսի հրամանով նոյն ամսի 30-ին Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին Ղազարջեցոյ եկեղեցու բակում մեծ հանդիսով հողի յանձնուեցաւ Տիկ. Ալէքսանեանը լաւ ծանօթ էր Հայոց կաթողիկոսներին, սկսած Մատթէոսից, եւ համարեա՛ ըստ իր ցանկի ունի օրհնութեան եւ գոհունակութեան կոնդակներ :

Հանդուցեալ տիկ. Մարգարիտ Ալէքսանեանի դժագրած տառերի տեսակները համարեա՛ վերջ չունին, բացի այն որ նա ընդօրինակութիւններով է սովորել, պէտք է ասել, որ նա մի շարք գեղեցիկ ծաղկագրերի հեղինակ է: Աւետարանները գրուած են հասարակ տպագրական թանաքով եւ մարդս հազիւ թէ կարողանայ որոշել դա ձեռագիր է թէ տպագիր: Տիկինը այրիանալով, ասում են որ իր ամբողջ կեանքը անց էր կացնում գրելով պարապելով, եթէ հանգ. տիկինը կրթուէր մի որ եւ է գեղարուեստական ճեմարանում այսպիսի ընդունակութիւնից յետոյ, արեւօք ինչպիսի՞ հրաշքներ պէտք է գործէր գեղարուեստական աշխարհում . . . :

Հ. Տ. ԱՍՏՈՒԱՄԱՍՐԵԱՆԾ

ԱՒԱԳ-ՍԱՐԿԱՒԱԳՈՒՀԻ ՓԵՓՐՈՆԷ ԽՈՒՐԵԱՆ

Օրուարի 17-ին ի Տէր հանդիւս եւ երէկ, չաբաթ, ամսոյս 24-ին գերեզման իջաւ Թիֆլիսի կուսանոցի մայրապետ Փեփրոնէ Խուրեան: Հանգուցեալ մայրապետը 90 տարեկան էր եւ մահել էր կուսանոց կօթ տարին դեռ չըլրացած: Մայրապետութեան հինգ տարին այս ջրօրհնէն քին լրացաւ:

Թիֆլիսի կուսանոց անապատը հիմնել են Բէհրութեան իշխանները: Ահա այս մենաստանի պատմութիւնը.

Տասնութերորդ դարու սկզբներում Մելիք Աշխարէզ Բէհրութեան Պարսկաստանում Նոր-Չուղայի կուսանոցի մասին տեղեկանալով, մտադրում է եւ ինքը նման մի մենաստան հիմնել Թիֆլիսում: 1727 թ. տաճիկները Թիֆլիսին տիրապետելով, պատերազմում ընկնում է հերոսաբար իշխան Բէհրութեան եւ մահւան տաղնապում կտակում է իր փափաղն իրագործելու:

Սրա հարազատ որդին Մելիք Աղան Նադր-Շահի հետ Խնդուշեւրին Նաճեղուց յետոյ հօր կտակը կատարում է: Նոր-Չուղայից հրաւիրում է

երկու կոյս եւ իր տանը տոանձին աղօթարան սահմանելով, աւելացնում է որանց Բէհրութեան իշխանունի Գայանէին եւ այսպիսով հ/մք զնում թիֆլիսի կուսանոցին: Ապա Սօլլակ լերան յանջին Լրեք հարազատ եղբարց Վասիլ, Գրիգոր եւ Դաւիթ Բէհրութեաններին պատկանեալ գետնի վրայ կառուցանում ս. Ստեփանոս նախալկայի անուանով մի եկեղեցի, պարսպում, շինում խցեր, եւ երկու զուոր թողնում մէկը Բէթղէնէմի եկեղեցու սանդուխքներից, միւսը իրանց Բէհրութեանների սպարանքից: Մենաստանը ապահովում են Բէհրութեանները զանազան կալաւածքներով եւ ընծայարեութիւններով: Առաջին մայրապետը Նոր-Ջուղայից փկած կոյս Յուստիանէն էր, Ղզլարբերցի, որա մահից յետոյ ըստ աւագութեան՝ ընտրուում են մայրապետներ իշխանունի Գայանէ Բէհրութեան, իշխանունի Հովսիսիէ Բէհրութեան, իշխանունի Եփեմիա Բէհրութեան (նշանաւոր հերոս Բարսեղ Բէհրութեանի քոյրը), իշխանազնունի Կատարինէ Արղութեան-Երկայնարազուկ:

Հանգուցեալ Փեփրոնէն 6-րդ մայրապետն էր, որի յուզարկառորութիւնը եւ թաղումը կատարեց վախուչ շուքով: Ուրբաթ երեկոյեան ժամը 4-ին մարմինը բերին իր խցից մենաստանի եկեղեցին եւ կատարեց հանդիսաւոր ամբիժք: Հետեւեալ օրը, ս. պատարագին ներկայ էին թիֆլիսի ամբողջ հայութեան ներկայացուցիչները Մենաստանից ախուր թափօրը անցաւ Բէհրութեան փողոցով Սօլլիւանքի գերեզմանատան եկեղեցին, որ նոյնիսկ Բէհրութեաններն են կառուցել, ու մարմինը ամփոփեց եկեղեցու դաւթում:

Ըստ աւագութեան, մայրապետութեան թիկնածուն է շնորհունակ կոյս Գայանէ Հախնազարեան, որը սակայն շատ ծեր լինելով (90 տարեկան) եւ հիւանդ, հաւանական ընտրելին ըստ աւագութեան է իշխանունի Էփրոսինէ Աբա-Մելիքեանց:

Միաբանութիւնն այժմս 17 հոգուց է բաղկացած, որոնցից 13-ը ձեռնադրւած են սարկաւադ, իսկ 4-ը դպիր: Միաբանութեան մէջ կան շնորհալի կոյսեր, որոնք յայտնի են իրանց գթասրտութեամբ, ասեղնադորձութեամբ եւ բարեգործութիւններով:

(Տարագ)